

CENTER FOR
THE DEFENCE OF
THE INDIVIDUAL
המוקד להגנת הפרט
מركز الدفاع عن الفرد

23 באוקטובר 2023

לכבוד	לכבוד
סא"ל חכים חליל	מר יואב גלנט
<u>רמת"ק עוטף ירושלים</u>	<u>שר הביטחון</u>
לכבוד	לכבוד
ניצב דורון תורג'מן	אל"מ עופר הינדי
מפקד מחוז ירושלים	ראש מנהלת קשת צבעים
<u>משטרת ישראל</u>	<u>משרד הביטחון</u>

דחוף!

שלום רב,

הנדון: סגירת המחסומים בעוטף ירושלים לכניסת פלסטינים תושבי ישראל

סימוכין: מכתבינו מהימים 12.10.23, 15.10.23, 16.10.23, 19.10.23;
מענה מחוז ירושלים מיום 17.10.23

בהמשך למכתבינו אשר בסימוכין, אנו שבים ופונים אליכם בדרישה להשיב לפעילות מלאה את מחסומי עוטף ירושלים, אשר חלקם סגורים כליל מיומה הראשון של המלחמה. בניגוד לטענת מחוז ירושלים במכתבו אשר בסימוכין, לפיה "כלל המעברים בעוטף ירושלים פועלים באופן מלא ופתוחים לתנועת הציבור", מחסום קלנדיה נפתח לראשונה רק אתמול, לסירוגין, ורק לתנועת כלי רכב; מחסום מחנה פליטים שועפאט אשר שב לפעולה חלקית מאוד ביומה השלישי של הלחימה נסגר באופן שרירותי ולא אחיד לכניסת תושבים מירושלים בשש בערב; מחסום 300 עודנו סגור; ומחסום שייח סעד פתוח רק למעבר תלמידים, קשישים, חולים וצוותי הוראה ורפואה.

עוד נדרוש כי בכלל המחסומים יתאפשר מעברם של תושבים אשר חיים בישראל מכוח היתרי איחוד משפחות והיתרים מיוחדים נוספים. גם כאן, טענת המחוז לפיה "בכלל זה מתאפשרת תנועת תושבים פלסטיניים, אשר מחזיקים בהיתר איחוד משפחות מירושלם לאיו"ש ולהיפך", התגלתה כרחוקה מאוד מדיוק ומהמציאות בשטח, כמו גם הקביעה במכתב לפיה גם במהלך המלחמה "הקפידה משטרת ירושלים על מילוי כלל הצרכים ההומניטאריים הנדרשים, ובכלל זאת נמשך מעבר חולים, עובדים חיוניים תלמידים וכיו"ב".

נשוב אף על דרישתנו כי יכונן לאלתר מנגנון המאפשר מעבר מיידי במחסומים של תושבים הנדרשים להגיע לירושלים בדחיפות במצבים רפואיים ואחרים, בלי שייאלצו להתעכב בפקקי ענק כאשר המחסום פתוח חלקית במקרה הטוב, או להתנפץ על שערים חסומים במקרה הרע.

ולדברים בפירוט.

1. במכתבינו הרבים אשר בסימוכין התרענו מפני סגירתם ההרמטית, או השבתם לפעולה חלקית, של המחסומים בעוטף ירושלים. סגירת המחסומים מנתקת רבבות תושבי קבע מהעיר, תוך פגיעה קשה בזכויות היסוד שלהם אשר אינן מתאזות אף בזמני לחימה, ובסתירה להתחייבויות המדינה בבג"ץ. הזכרנו גם כי לתושבים אלה, שהם בעלי מעמד חוקי בישראל, זיקה הדוקה לעיר ירושלים, וכי רבבות נכנסים אליה מדי יום לצרכי תעסוקה, חינוך, בריאות, רווחה, תפילה, קניות וקבלת שירותים שונים.

2. בימים העוקבים למשלוח המכתבים המשכנו להתעדכן במצבם של התושבים אשר איתרע מזלם להתגורר מעבר לחומת הפרדה, וכך עשינו אף היום. התמונה העולה מהעדויות שגבינו קשה:

3. **מחסום מחנה הפליטים שועפאט**: אף שזה שב לפעולה חלקית ביום הרביעי למלחמה, רק הבוקר הופעלו למשך זמן קצר כל נתיביו, לרבות נתיב התחבורה הציבורית (נת"צ), ורבים מהתושבים אשר עובדים בירושלים הצליחו סוף סוף להגיע למקומות עבודתם. עם זאת, אתמול נסגר המחסום לכניסת תושבים מירושלים בשש בערב, ומי שביקש לחזור לביתו נאלץ לעשות זאת דרך מחסום חיזמה (אשר על הכשלים בתפקודו נפרט בהמשך), במסלול המאריך את הדרך לעתים בשעה וחצי ויותר. בימות שגרה פתוח המחסום 24 שעות ביממה.

4. תלמידים אשר פוקדים את מוסדות החינוך העירוניים עברו הבוקר במחסום זה בלי תקלות, אולם תלמידי החינוך הפרטי אשר אינם זכאים להסעות נדרשו לעבור בידוק במחסום, ותלמיד אשר אין בידיו תעודת זהות או תעודת לידה מקורית (!), צווה לחזור לביתו.

5. **מחסום 300**: מחסום זה עדיין סגור לחלוטין, ואף הדרכים שמובילות משכונת ביר עונה - אשר חלקה שייך לירושלים ומאות מתושביה הם תושבי קבע בישראל - למחסום וואלגיה ולמחסום המנהרות עדיין חסומות בבטונדות. המחסום היחיד באמצעותו יכולים עתה תושבי השכונה להיכנס לעיר הוא מחסום נשאש, המרוחק כארבעה קילומטר מהשכונה, ופקקי ענק נוצרים בו. מעדויות שקיבלנו עולה כי בימים אלה הדרך מביר עונה לירושלים יכולה להימשך אף ארבע שעות, וכתוצאה מכך נותרים תלמידים בביתם, מעובדים נמנע להגיע למקומות עבודתם ואין כל מענה לצרכים רפואיים דחופים.

6. **מחסום שכונת שייח סעד**, אשר גם בה מתגוררים מאות תושבי קבע, נפתח אתמול רק למעבר תלמידים, קשישים, חולים וצוותי הוראה ורפואה. נזכיר, כי בשכונה זו אין מכולת, מאפיה או מרפאה, ותושביה תלויים לחלוטין בשירותים שמספקת להם ירושלים.

7. **מחסום קלנדיה** : חמור במיוחד הוא מצבם של רבבות תושבי הקבע המתגוררים מעבר למחסום, בשכונת כפר עקב. במהלך שבועיים תמימים היה המחסום סגור הרמטית, לתנועת כלי רכב והולכי רגל. אתמול נפתח במחסום רק נתיב אחד, לכלי רכב, אשר נסגר לסירוגין שלוש פעמים במהלך היום, והמחסום כולו, אשר בשגרה פתוח כל היממה, נסגר בשש בערב. מעבר הולכי הרגל נותר סגור, ולמי שרכוב על אופנוע לא הותר לעבור בנתיב הממונע.

8. אף הבוקר נפתח מסלול אחד בלבד, רק לכלי רכב, ולצדו שער המעבר לתלמידים. הורים אשר ביקשו ללוות את ילדיהם להסעות אשר ממתינות מעבר למחסום, על מנת לוודא שהם מגיעים אליהן בבטחה, נותרו מאחור. מקוממות במיוחד הן ההוראות שניתנו בעניין התלמידים בחינוך המיוחד, אשר ההסעות אוספות את התלמידים מביתם: כאשר אלה הגיעו למחסום נדרשו התלמידים - ילדים בעלי מוגבלויות, ילדים עם הפרעות קשב וילדים עם הפרעות נוירולוגיות קשות - לרדת מההסעות, לצעוד דרך השער הכללי לתלמידים, ולעבור בידוק פרטני. נהגי ההסעות סירבו לכך, בצדק, ועשרות ילדי החינוך המיוחד המתגוררים בשכונה נאלצו לשוב לביתם.

9. אב לילד עם תסמונת דאון והפרעות קשב, בן 11, אשר למעלה משבועיים לא פוקד את מסגרות החינוך המיוחד החינוכיות לו, העיד כי מצב בנו מידרדר. "מאז המלחמה הוא בבית, מנותק מבית הספר ומילדים אחרים. זה מקשה עליו. הוא מזיק לעצמו, מזיק לסביבה ומרבה לברוח מן הבית. היום החיילים אמרו שהוא צריך ללכת ברגל ולעבור בידוק בטחוני אז החזירו אותו הביתה. הוא סובל מאוד. דיברנו עם הרופא שלו. הוא אמר להעלות את מינון התרופות הרבות שהוא מקבל ממילא, אבל שיש חשש שזה יפגע בכליות שלו. בגלל שקשה להתמודד איתו ובגלל שיש לנו עוד שני ילדים קטנים, אני מוכרח להישאר בבית ולעזור לאשתי. כבר יותר משבועיים אני לא הולך לעבודה".

10. הסגר הגורף שהוטל על מחסום קלנדיה ועל תושבי כפר עקב, ואשר פתיחת מסלול אחד במחסום אינה מספקת להם פתרון הולם, פוגע מאוד אף בחולים קשים. כפי שהתרענו במכתבינו שבסימוכין, גם במחסום ג'יב (גבעת זאב) מסורב מעברם לירושלים, אף שהם אווזים בהיתר מיוחד למעבר דרכו.

11. הבוקר סיפר לנו תושב השכונה כי הוא לא הצליח לקחת את בנו למעקב רפואי ולטיפולים הדרושים לו, בעטיים הוא אמור להגיע להדסה עין כרם שלוש פעמים בשבוע. הצעיר, בן 20, סובל מפגיעת ראש חמורה, המתאפיינת בין היתר בהצטברות נוזלים במוח, בדימום מאסיבי ובשבירי עצם במוחו כתוצאה מהפגיעה (כעולה מהמסמכים הרפואיים שנשלחו אלינו), וממתין לניתוח נוירוכירורגי שאמור להתקיים בשבוע הבא. כל ניסיונותינו לעבור דרך מחסום אל ג'יב עלו בתוהו, וגם במקרה שלו המתנה בת שלוש שעות בפקקים המצטברים במסלול היחיד הפתוח בינתיים במחסום קלנדיה אינה עולה על הדעת. זהו מצב מסכן חיים ממש.

12. אף הכניסה לירושלים דרך מחסום חיזמה אינה מספקת כל פתרון לתושבי השכונות הצפוניות אשר מעבר לגדר. זאת הן בשל התארכות הדרך, אשר נעה בין שעתיים לארבע שעות ובוודאי אינה יכולה לספק מענה לעובדים ולתלמידים, הן בשל כך שתלמידים שניסו לעבור דרכו בשבועיים האחרונים הוחזרו לאחור בטענה לפיה נדרש היתר מיוחד לכל תלמיד, והן בשל עוינות מתנחלים אשר אורבים לפלסטינים במחסום, או סתם נתקלים בהם.

13. אשר לתושבים האוחזים בהיתר איחוד משפחות: אתמול והיום התאפשר מעברם במחסום מחנה פליטים שועפאט רק אם כתובתם הרשומה באפליקציית אל מונאסאק היא ענאתא (מחנה הפליטים והשכונות הסמוכות אליו). תושבים אשר כתובם הרשומה היא בעיר העתיקה למשל, נותרו מצדו המזרחי של המחסום. ואילו במחסום קלנדיה נאמר להם כי מותר מעברו רק של מי שיש בידו היתר ממעסיקו כי הוא עובד חיוני, וגם זאת, כאמור, כאשר ניסו לצאת ברכב מאחר שמעבר הולכי הרגל נותר סגור.

14. לא נשוב על הטענות שהעלינו במכתבינו הקודמים, הם מונחים בפניכם. רק נחזור ונדגיש כי גם מצב מלחמה אינו מתיר הטלת סגר דה פקטו על שכונות שלמות ועל רבבות תושבי קבע, ואת ענישתם הקולקטיבית, תוך פגיעה קשה בזכויותיהם החוקתיות לבריאות, לחינוך, לחופש התנועה, לשוויון ולכבוד; וכי גם מוראות ימים קשים אלה אינם מתירים למשרד הביטחון, לצבא ולמשטרה להפקיר את התחייבויות הרשויות לבג"ץ, לפיהן תושבי שכונות מחנה הפליטים שועפאט יוכלו לצאת לירושלים ולשוב ממנה דרך המחסום המוצב בפתח השכונות כל שעות היממה, באופן שיצמצם את ההגבלה על חופש התנועה (בג"ץ 6193/05 ועד תושבי ראס ח'מיס נ' הרשות המוסמכת עפ"י חוק להסדר תפיסת מקרקעים (25.11.2008)); וכי הקמת החומה לא תפגע במרקם החיים התקין של מי שאיתרע מזלו להיוותר בצדה המזרחי (בג"ץ 5488/04 מועצה מקומית אלראם נ' ממשלת ישראל (13.12.2006)). התחייבויות המופרות עתה כליל.

בשל כל אלה, נשוב ונדרוש כי כלל המחסומים ישובו לפעילות מלאה, כי יכונן לאלתר מנגנון המאפשר יציאת תושבים דרכם לירושלים ללא עיכוב במצבים דחופים, רפואיים ואחרים, וכי לא יוגבל מעברם במחסומים של תושבים החיים בישראל בהיתר איחוד משפחות.

נודה לתשובתכם הדחופה, בתקווה לייתר הליכים משפטיים.

בברכה,

טל חסין, עו"ד

העתקים : מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה
מר אלאור ארליך, רת"ח לתפק"מ, פניות ציבור והסברה, רשות המעברים היבשתיים
משרד הביטחון
מר משה ליאון, ראש עיריית ירושלים